

Lausunnon antaminen ympäristöministeriölle ja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ehdotuksesta Suomen merenhoitosuunnitelman ensimmäisen osan tarkistukseksi

45/11.03.03/2015

YMPLA 06.02.2018 § 7

Ympäristöministeriö ja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytävät lausuntoa ehdotuksesta Suomen merenhoitosuunnitelman ensimmäisen osan tarkistukseksi, joka muodostuu asiakirjasta ”Suomen meriympäristön tila 2018” sekä kolmesta tausta-asiakirjasta ja Itämeren suojelukomission (HELCOM) raportin ”State of Baltic Sea” ensimmäisestä versiosta. Lisäksi palautetta voi antaa SOVA-lain (laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista) mukaisesta merenhoitosuunnitelman tarkistamisen ympäristövaikutusten arvioinnin aloittamisesta ja toteuttamisesta.

Kuulemisaineisto ja taustietoa löytyy verkko-osoitteesta www.ymparisto.fi/vaikutavesiin > merenhoito. Kuulemisasiakirja ”Suomen meriympäristön tila 2018” on ehdotus Suomen merenhoitosuunnitelman ensimmäiseksi osaksi vuosille 2018 – 2024.

Merenhoidon suunnittelua ohjaavat Suomen laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) sekä valtioneuvoston asetus merenhoidon järjestämisestä (980/2011). Merenhoidon tavoitteena on meriympäristön hyvä tila rantaviivasta talousvyöhykkeen ulkorajalle saakka. Merenhoitosuunnitelman ensimmäinen osa valmistui 2012 ja on nyt käynnissä kyseisen asiakirjan tarkistaminen. Suunnitelma sisältää nykytilan arvion, hyvän tilan määritelmät ja yleiset ympäristötavoitteet mittareineen.

Voimakkain rannikkovesien ja avomerien tilaa heikentävä paine on liiallinen ravinnekuormitus ja siitä aiheutuva rehevöityminen. Ravinteita tulee pääasiassa maataloudesta, mutta fosforia ja typpeä päätyy vesistöihin myös haja-asutuksesta, metsätaloudesta ja pistemäisistä kuormituslähteistä kuten jätevedenpuhdistamoista sekä teollisuus- ja kalankasvatuslaitoksista.

Haitallisia ja vaarallisia aineita päätyy ympäristöön suorina pistepäästöinä muun muassa teollisuudesta ja erilaisten onnettomuuksien yhteydessä, ilmalaskeumana ja yhä lisääntyvissä määrin kotitalouksista sekä hajapäästöinä että jätevesipuhdistamoiden kautta.

Ihmisen aiheuttaman vedenalaisen melun haitan alueellista laajuutta, ajallista kestoa tai merkitystä eri eliölajeille ei pystytä vielä arvioimaan.

Merenpohjan tilaan vaikuttavat monet ihmistoiminnot. Suurin muokkaaja on väylien ja rantavesien ruoppaus ja siihen liittyvä ruoppausmassojen läjitys mereen, mutta muutoksia aiheuttaa myös vesirakentaminen.

Merenhoidon yleiset tavoitteet asetetaan ihmispaineiden vähentämiseksi ja meriympäristön ennallistamiseksi. Tila-arvion perusteella raportissa asetetaan kaikkiaan 27 yleistä tavoitetta ja niitä tarkentavaa alatavoitetta. Tavoitteet kohdistuvat seuraaviin pääteemoihin:

- ravinnekuormituksen ja rehevöitymisen sekä haitallisten aineiden kuormituksen ja roskaantumisen vähentäminen,
- vieraslajien leviämisen vähentäminen,
- merellisten luonnonvarojen käytön kestävyys,
- luonnonsuojelu ja ennallistaminen,
- merenhoidon tietoperustan parantaminen ja
- meriympäristön hyvän tilan saavuttamisen edistämisen merialuesuunnittelun kautta.

Tavoitteilla on tarkoitus ohjata kehitystä kohti hyvää tilaa, ja ne ovat pohjana mm. toimenpideohjelmassa esitettävien toimenpiteiden laadinnassa.

Lausunnossa pyydetään esittämään Suomen meriympäristön tila 2018 -raportissa ja tausta-aineistossa olevia mahdollisia epäkohtia tai puutteita sekä myönteisiä seikkoja.
(NS-Ä)

Lisätiedot: ympäristöpäällikkö Niina Salminen-Åberg,
p. 03-4141 5267, niina.salminen@forssa.fi

Ympäristöpäällikkö: Ympäristölupalautakunta antaa ympäristöministeriölle ja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuskelle ehdotuksesta Suomen merenhoitosuunnitelman ensimmäisen osan tarkistukseksi lausuntonaan seuraavaa:

Pääosin Suomen meriympäristön tila 2018 -raportti on selkeä ja informatiivinen. Hyvän tilan määritelmässä ja ympäristön tilan tavoitteissa on otettu huomioon riittävän laajasti erilaiset näkökulmat. Arvio meriympäristön tilasta on luotettavan oloinen. Ihmistoiminnan suurimmat vaikutukset raportin mukaan aiheuttaa maatalous.

Raportin sivulla 39 lukee seuraavaa: ”Joet kuljettavat suurimman osan Suomen merialueille tulevasta ravinnekuormasta. Suomen jo-

kien kautta Itämereen päätyvä kuormitus (ml. luonnonhuuhtouma) oli vuosien 2011-2016 keskiarvona 3 670 t fosforia ja 80 400 t typpeä (Taulukko 5, Kuvat 11 ja 12). Sateisuuden vaihtelu vaikuttaa suuresti jokien ainevirtaamiin: kuivana vuonna 2003 fosforivirtaama oli alle 40 % sateisen vuoden 2008 fosforivirtaamasta.”

Sivulla 41 kuvassa 13 B on ihmistoiminnoista aiheutuvat fosforikuormat prosenttijakaumana ja tonneina (yhteensä 2 754 t) Itämereen vuosien 2008-2012 keskiarvona. Tässä kuvassa ei ole mainittu lainkaan luonnonhuuhtoumaa, toisin kuin vuosien 2011-2016 keskiarvoissa.

Jatkoa ajatellen, eli seuranta- ja toimenpideohjelman laadinnassa, todennäköisesti maatalouden ravinnepäästöihin pitäisi puuttua entistä konkreettisemmin. Jotta se olisi mahdollista, pitää lähtötietojen olla selkeät ja ymmärrettävät myös ympäristön tila raportissa.

Arviot ja laskelmat eri toimintojen päästöistä, esimerkiksi fosfori, pitäisi saattaa paremmin vertailtavaan ja yksiselitteisempään muotoon. Jos sateisuuden vaihtelun aiheuttama fosforivirtaaman muutos on niin merkittävä kuin raportissa esitetään, niin pitäisikö sadanta ottaa paremmin esille tulosten esityksessä. Usean vuoden keskiarvot eivät ehkä tee oikeutta tuloksille nykytilanteessa.

Päätös: Ympäristölupalautakunta hyväksyi ehdotuksen.